

Sygn. akt III CZP 75/14

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Bartczak

w sprawie egzekucyjnej ze skargi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym
w P. w sprawie Km .../11,
przy uczestnictwie wierzyciela Agencji Nieruchomości Rolnych,
oraz dłużnika W. K.
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 listopada 2014 r.
na skutek zagadnienia prawnego
przedstawionego przez Sąd Okręgowy w P.
postanowieniem z dnia 27 maja 2014 r.,

"Czy wysokość opłaty naliczanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych za udzielenie informacji dotyczącej ubezpieczonego dłużnika (na podstawie art. 50 ust. 10 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - t.j.: Dz.U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585, ze zm., oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 16.01.2003 r. - Dz.U. Nr 8, poz. 95 – w sprawie wysokości opłaty pobieranej przez ZUS za udzielenie informacji komornikom sądowym oraz trybu jej pobierania) uzależniona jest od liczby płatników składek dotyczących tego ubezpieczonego?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

W toku postępowania egzekucyjnego Komornik sądowy, działając na podstawie art. 761 § 1 k.p.c., zwrócił się do nieuczestniczącego w tym postępowaniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o udzielenie informacji ze zbioru danych osobowych dłużnika egzekwowanego. Zakład Ubezpieczeń przekazał komornikowi żądane informacje i wezwał go do zapłaty z tego tytułu 77,36 zł. Komornik postanowieniem z dnia 17 października 2013 r. ustalił koszty postępowania egzekucyjnego, w tym uzyskanej informacji na kwotę 38,68 zł. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł skargę, którą Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 30 stycznia 2014 r. 2013 r. oddalił.

Na postanowienie z dnia 30 stycznia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń wniósł zażalenie, a przy jego rozpoznawaniu Sąd Okręgowy powziął poważne wątpliwości wysłowione w przedstawionym do rozstrzygnięcia zagadnieniu prawnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Merytoryczna, wiążąca pomoc prawna Sądu Najwyższego udzielona na podstawie art. 390 § 1 i 2 k.p.c. może nastąpić wyłącznie wtedy, kiedy zachodzi rzeczywista potrzeba wyjaśnienia poważnych wątpliwości o decydującym znaczeniu dla rozstrzygnięcia sprawy i to pozostających z tym rozstrzygnięciem w związku przyczynowym. Jeśli taka zależność nie ma miejsca, albo jej wystąpienie nie jest pewne, podjęcie przez Sąd Najwyższy uchwały nie jest dopuszczalne (postanowienie SN z dnia 24 lipca 2013 r., III CZP 37/13, nie publ.).

Jedną z przesłanek rozstrzygających o istnieniu takiego związku przyczynowego jest uprzednie przesądzenie o dopuszczalności zażalenia, bo dopiero wówczas powstanie potrzeba merytorycznej oceny zasadności zażalenia przez Sąd odwoławczy, wymagająca wyjaśnienia powziętych przez ten Sąd poważnych wątpliwości.

Z mocy art. 767 § 2 k.p.c. skargę na czynności komornika może złożyć strona, lub inna osoba, której prawa zostały przez czynności komornika naruszone lub zagrożone. Zakład Ubezpieczeń, nie będący stroną postępowania egzekucyjnego, mógł więc, będąc inną osobą, złożyć skargę na czynności komornika, uznając, że w wyniku zachowania komornika jego prawa jako osoby trzeciej zostały naruszone lub zagrożone.

Odmianą kwestią jest natomiast ocena dopuszczalności wniesienia przez tę osobę trzecią zażalenia na postanowienie Sądu pierwszej instancji oddalające jej skargę na czynności komornika. Z mocy art. 767⁴ § 1 k.p.c. zażalenie na postanowienie sądu przysługuje w wypadkach wskazanych w ustawie, co oznacza, że przepisy regulujące postępowanie egzekucyjne zawierają odrębną regulację w tym zakresie, o czym stanowią zarówno przepisy ogólnie regulujące postępowanie egzekucyjne (m.in. art. 770 k.p.c.), jak i przepisy dotyczące poszczególnych sposobów egzekucji.

Przy odpowiednim stosowaniu art. 394 § 1 k.p.c. zażalenie przysługuje również na tego rodzaju postanowienie, którego wydanie prowadzi do zakończenia postępowania egzekucyjnego. Zaskarżone przez skarżący Zakład Ubezpieczeń zażaleniem postanowienie Sądu pierwszej instancji nie prowadzi jednak do zakończenia postępowania egzekucyjnego, ponieważ rozstrzyga kwestię wпадkową dla toku postępowania egzekucyjnego.

Tymczasem z mocy art. 770 k.p.c. koszty egzekucji, obejmujące również opłaty i wydatki ponoszone w postępowaniu egzekucyjnym, ustala postanowieniem komornik, jeżeli do niego należy prowadzenie egzekucji. Natomiast na postanowienie sądu, nie wyłączając postanowienia sądu rozstrzygającego skargę na czynności komornika w przedmiocie ustalenia kosztów egzekucji, zażalenie z mocy art. 770 zd. 4 k.p.c. przysługuje jedynie stronom oraz komornikowi. Ustawodawca nie uwzględnił więc w art. 770 k.p.c. osób trzecich, tj. innych osób, a więc także legitymowanych z mocy art. 767 § 2 k.p.c. do złożenia skargi na czynności komornika, wśród podmiotów, którym przysługuje zażalenie na postanowienie sądu. W piśmiennictwie kwalifikuje się przepis art. 770 k.p.c. jako mający charakter regulacji szczególnej, a więc wyłączający dopuszczalność interpretacji w sposób sprzeczny z jego brzmieniem, co w szczególności musi dotyczyć określenia kręgu podmiotów legitymowanych do wniesienia zażalenia na postanowienie Sądu.

Okoliczność, że postanowienia komornika w przedmiocie rozstrzygnięcia o którymkolwiek ze składników kosztów postępowania egzekucyjnego mogą być na ogólnych zasadach zaskarżone skargą na czynności komornika (art. 767 § 1 i § 2 k.p.c.), nie wyklucza szczególnej regulacji zawartej w art. 770 k.p.c.,

a przewidującej ściśle określony krąg podmiotów legitymowanych do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu wydane w wyniku rozpoznania skargi na czynności komornika, który nie obejmuje więc innych osób poza wyraźnie wymienionymi w tym przepisie.

Potwierdzeniem tej ścisłej interpretacji kręgu podmiotów legitymowanych do wniesienia zażalenia jest wyrażone w piśmiennictwie stanowisko, że nawet byłemu zastępcy komornika lub komornikowi, który nie prowadzi już czynności egzekucyjnych, nie przysługuje zażalenie na postanowienie sądu rozstrzygające skargę na czynności komornika w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego.

W świetle powyższego należy uznać, że przepisy k.p.c. nie regulują w tożsamy sposób kręgu podmiotów czynnie legitymowanych do wniesienia skargi na czynności komornika z kręgiem uprawnionych do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji zapadłe w następstwie jej rozstrzygnięcia (tak też SN w postanowieniu z dnia 10 października 2014 r., III CZP 68/14, dotąd nie publ.). Przeto zażalenie wniesione przez Zakład Ubezpieczeń na postanowienie Sądu oddalające jego skargę na czynności komornika jest niedopuszczalne. Oznacza to brak podstaw do dokonywania merytorycznej oceny przez Sąd odwoławczy tego postanowienia, a w konsekwencji wyklucza istnienie rzeczywistej potrzeby wyjaśnienia powyższych wątpliwości, ponieważ nie mają one decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu zażaleniowym, wobec braku związku przyczynowego z mającym zapaść rozstrzygnięciem.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy odmówił udzielenia odpowiedzi na przedstawione do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne.